

Väglednings-PM

Diarienummer: CTB 2004/21068

Beslutad datum: 2005-01-12

Handläggare: Björn Tegsten, CTB

Passerande fordonstrafik vid byggnads- och anläggningsarbete

1. Bakgrund

Detta dokument är avsett som en vägledning vid inspektion i syfte att åstadkomma ett enhetligt kravställande över hela landet oberoende av inspektör. Dokumentet anger exempel på vilka krav som man i allmänhet kan ställa i olika situationer. Dokumentet utgör inte föreskrifter eller allmänna råd om tillämpningen av föreskrifter. Sådana fastställs av AV:s styrelse.

Denna vägledning gäller tolkning av bestämmelserna i 81 § b, c och d AFS 1999:3 om "betryggande avstånd", "skyddsanordningar som effektivt hindrar" respektive "hastigheten sänks"; dvs. krav på avstånd mellan trafiken (ej spårbunden) och arbetaren, sidoskyddsanordning samt högsta hastighet. Övriga krav avseende passerande fordonstrafik (81 § e samt 83 – 86 §§) gäller naturligtvis, men omfattas inte av denna vägledning.

2. Inledning

Med anledning av ökande trafik, hets och stress i trafiken, inträffade olyckor, kraftigt minskat antal trafikpoliser och de stora risker som vägarbetarna utsatts för under senare år finns det starka skäl att intensifiera tillsynen när det gäller vägarbetsplatser. Att den passerande trafiken har låg hastighet och att det finns skyddsanordningar mot påkörning är mycket viktiga säkerhetsfaktorer.

Under år 2003 genomförde vägarbetarnas fackföreningar en stor kampanj för att öka vägarbetarnas säkerhet. Samma år gjorde AV en mycket uppmärksam HAKO-utredning om en dödsolycka vid Kungens kurva i Stockholm. I den framfördes bl.a. stark kritik mot både väghållaren och entreprenören. Vidare påtalades flera uppenbara risker som borde ha varit åtgärdade.

Ett intensivt samarbete har påbörjats mellan AV och Vägverket, som är den viktigaste aktören när det gäller trafiksäkerheten på våra större vägar. Vägverket har under år 2004 i samarbete med AV och berörda fackföreningar startat ett omfattande säkerhetsarbete för att förbättra situationen för vägarbetarna.

Vägverket har den 14 januari 2003 meddelat bestämmelser gällande säkerheten vid vägarbete. Verket har även infört regler gällande upphandling av vägarbete som ska säkerställa att reglerna följs av alla entreprenörer som de anlitar. Kommunerna och de privata vägghållarna behöver informeras om säkerhet vid vägarbete. Tillsynen behöver intensifieras.

3. Kraven i föreskrifterna om byggnads- och anläggningsarbete, AFS 1999:3

Kraven i AFS 1999:3 gäller när fordonstrafik passerar förbi eller går genom plats eller område där byggnads- eller anläggningsarbete utförs. Med fordonstrafik avses även spårbunden trafik. Spårbunden trafik behandlas emellertid inte i denna vägledning.

Kraven avseende passerande fordonstrafik gäller inte för den interna trafiken inom byggnads- eller anläggningsplatsen/området. För den interna trafiken gäller särskilda föreskrifter i AFS 1999:3.

De viktigaste kraven avseende passerande fordonstrafik finns i 81-86 §§ AFS 1999:3. En beskrivning av de konkreta särskilda skyddsåtgärderna ska anges i arbetsmiljöplanen enligt 11 § samma föreskrifter. Trafikanordningsplanen, enligt vägmärkesförordningen, blir ofta en del av arbetsmiljöplanen.

Den bästa vägarbetsplatsen är den som helt är befriad från passerande trafik. Kravet enligt 81 § a), d.v.s. att trafiken leds om så att arbetet inte berörs skall övervägas i första hand. Det är viktigt att detta beaktas redan vid projektering och planering av vägarbetena. Väljs inte omledning av trafiken är det viktigt att det finns bra motiv för detta.

4. Vägledning för maximal verklig hastighet beroende på sidoavstånd och sidoskyddsbarriär.

Avsikten med denna vägledning är att ge förslag på maximal verklig hastighet för fordonstrafik som passerar förbi eller genom arbetsplatsen, beroende på typ av sidoskyddsbarriär och avstånd mellan trafiken och de som arbetar vid/på vägen. Vägledningen gäller även för personal i oskyddade maskiner/fordon t.ex. målningsmaskiner och mindre arbetsredskap.

Det är viktigt att följande maximal verklig hastighet inte överskrids för fordonstrafik som passerar förbi eller genom område där byggnads- och anläggningsarbete utförs:

- 30 km/tim om sidoavståndet* är mindre än 2,5 m
- 50 km/tim om sidoavståndet är större än 2,5 m**
- 70 km/tim vid skyddsbarriär av minst klass T2***

* Sidoavståndet definieras som "avståndet mellan personalen och vägtrafiken eller närmaste delen av körfältet".

** Avståndet gäller från 2, 5 m och till det avstånd där ingen risk för påkörning finns.

*** T2 = Kapacitetsklass enligt SS-EN 1317-1 och -2.

5. Tillsyn

Enligt Vägverkets interna föreskrifter den 14 januari 2003, som benämns "Regler för säkerhet vid vägarbete och transporter", gäller föreskrifterna vid vägarbete där staten genom Vägverket är väghållare.

Byggherreansvar: När det gäller byggherreansvar anges i nämnda föreskrifter att det är Vägverkets region som är byggherre för beställda arbeten på statens allmänna vägar.

Trafikföreskrift: I samma föreskrifter anges vidare att det behövs en trafikföreskrift om det med anledning av vägarbete behövs lägre hastighet än som annars gäller och att det är väghållningsmyndigheten för den aktuella vägsträckan som får besluta om sådan tillfällig föreskrift. Det är Vägverkets region som har ansvar som väghållningsmyndighet.

Vägmärken: Enligt föreskrifterna skall hastigheten förbi en vägarbetsplats sänkas med hjälp av fysiska anordningar. Hastighetsnedsättning kan tillämpas. Vägmärken för hastighetsnedsättning får sättas upp först efter beslut av länsstyrelsen, kommun eller väghållningsmyndigheten.

Vid inspektion behöver bedömning av risker och krav på åtgärder göras med hänsyn till bl.a. arbetets art, trafikintensitet, plats, årstid, buller, vibrationer, luftföroreningar och övriga omständigheter.

Kommunerna, privata väghållare samt ledningsägare är exempel på andra byggherrar/väghållare som omfattas av denna vägledning.

För att effektivt hindra eller avleda trafiken från att komma in på arbetsplatsen så skall även tunga skydd t.ex. TMA-skydd (energiupptagande påkörningsskydd), trafikbuffert och buffertzoner, vägmärken samt andra trafikordningar användas där det behövs. Dessa behandlas inte i denna vägledning.